

L'encanteri del passat daurat de Suècia

GORAN ROSENBERG

Es que Suècia encara no ha despertat de la innocència? Els periodistes estrangers no paren de fer-me aquesta pregunta, en l'esforç frenètic que duen a terme per mirar d'explicar el segon assassinat en disset anys d'un líder polític suec, mentre caminava per Estocolm sense protecció policial. Jo els conteste que Suècia no ha de despertar de cap innocència, perquè ja no viu d'una manera innocent. Els dic que cada vegada hi ha més edificis, tant públics com privats, protegits per dispositius de seguretat moderns, i que hi ha molts guardes de seguretat als carrers, a les botigues i als metros. Que els nostres nivells de criminalitat, assassinats, robatoris amb armes, agressions fortuïtes, violència de pertorbats mentals i bandes de violadors no tenen res d'innocents.

I, sobretot, els conte que cap suec amb un poc de trellat no hauria imaginat mai que la ministra d'Exteriors sueca, els darrers dies d'una campanya de referèndum, on destacava com una de les oponents més visibles i combatives, es passejaria pel centre comercial d'Estocolm, ple a vessar de gent voltada de cartells amb la cara d'ella, mirant-los, i tot plegat sense guardaespalles. El passeig desprotegit de la ministra d'Afers Exteriors Anna Lindh el 10 de setembre passat no va ser pas el resultat de la innocència. Va ser resultat de la manca absoluta de professionalitat de la policia de seguretat sueca, Sapó, que, inexplicablement, havia avaluat les amenaces que havia rebut la ministra, i havia considerat que no hi havia perill per a la seua vida. Això només es pot explicar per una llarga i fosca tradició de judicis erronis i de missions potineres, de la Sapó. El somni del qual els suecs haurien de despertar, per fi, és el de plantejar-se què fer amb aquesta policia de seguretat nefasta.

Els suecs, per tant, no és que hagen de despertar de la innocència, sinó de l'autoengany. Tots dos fenòmens, tant l'assassinat d'Anna Lindh com el refús clamorós de Suècia a la causa que ella encapçalava —és a dir, la de substituir la moneda actual, la corona, per l'euro—, s'han esdevingut enmig d'un clima de

“Anna Lindh simbolitzava el futur que molts temien, i la campanya antieuro simbolitzava la nostàlgia en què molts d'altres miren d'arrecerar-se. Suècia encara es troba embadalida per la pròpia història d'èxits extraordinaris, que explica que una de les nacions més pobres d'Europa haja esdevingut un lloc modèlic”

temor i de nostàlgia creixents: temor a un futur europeu incert i nostàlgia per un determinat passat suec. Anna Lindh simbolitzava el futur que molts temien, i la campanya antieuro simbolitzava la nostàlgia en què molts d'altres miren d'arrecerar-se. Suècia encara es troba embadalida per la pròpia història d'èxits extraordinaris, que explica que una de les nacions més pobres d'Europa haja esdevingut un lloc modèlic, tant pel que fa a la riquesa com al benestar. És la història d'una nació que ha fet de la neutralitat la seua identitat. Una petita nació amb una gran veu (la que simbolitzava el primer ministre Olof Palme, assassinat a Estocolm ara fa disset anys). Molts dels suecs que deien no a l'euro, en realitat deien no a la idea de baratar el seu model nacional que funciona per un arriscat projecte europeu, del qual molts suecs no se senten part integrant, i del qual molts tampoc no en veuen la necessitat. Els suecs no perceben que Suècia haja assolit aquests èxits històrics de benestar gràcies al fet de pertànyer a Europa, sinó, ben al contrari, gràcies al fet d'haver-ne estat apartada. El fet que aquesta puixança de Suècia haja coinci-

dit amb la del Partit Socialdemòcrata, que ha governat seixanta dels setanta darrers anys, ajuda a explicar per què la Unió Europea com a conjunt ha esdevingut una penyora molt difícil de vendre, a Suècia. Molts suecs pensen, simplement, que estaran millor fora de la Unió Europea que dins, i molt millor amb el model suec que no amb un model desconegut que els puga oferir Europa; al capdavant, van votar no al que van considerar que era un intent egoista del poder establert —els quatre partits nacionals més grans, els sindicats i les organitzacions empresarials— de substituir l'èxit nacional per la fallida supranacional.

Aquesta extraordinària expressió de manca de fe és, en bona part, resultat dels errors dels líders polítics suecs. L'errada més greu la van cometre al 1994, quan Suècia va votar a favor d'esdevenir membre de la Unió Europea, per un marge molt reduït de paperetes. En aquells moments, els líders polítics evitaren el debat obert sobre les veritables implicacions del fet d'esdevenir europeus —no sols sobre el sistema polític suec sinó també sobre la identitat històrica i la pròpia imatge—. Molts suecs es pensaven que havien votat a favor de fer Europa més sueca (i de salvar Suècia d'una greu crisi fiscal), i no a favor de fer Suècia més europea.

Aquesta tàctica que van emprar al 1994, només va poder funcionar una vegada, perquè a la gent no li agrada que la deceben. Els líders polítics no van saber comprendre, fins que ja era massa tard, que el vot sobre l'euro revifaria el conflicte sobre la imatge que els suecs tenen d'ells mateixos i sobre el tipus de nació que volen ser.

Suècia pagarà, tard o d'hora, aquesta falta. La mort d'Anna Lindh hauria de servir per a despertar-nos de l'engany sobre la nostra societat, i de l'engany de creure que podem ser a Europa sense formar-ne part.

Goran Rosenberg és columnista del diari suec 'Dagens Nyheter'
© The New York Times — EL TEMPS
Traducció: Maite Insa